

GRAU D'ANTROPOLOGIA SOCIAL I CULTURAL
GUIA DOCENT 2011-2012

101277. Textos i audiovisuals etnogràfics.

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Textos i audiovisuals etnogràfics
Codi	101277
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer Curs
Horari	http://www.uab.cat/Document/1020/947/GrauAntropologia.pdf
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Castellà, Català, (anglès –textos i audiovisuals-)

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Jordi Grau Rebollo
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Facultat de Filosofia i Lletres .Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-213
Telèfon (*)	935813485.
e-mail	Jordi.grau@uab.cat
Horari d'atenció	Concertar per correu electrònic

2. Equip docent

Nom professor/a	Jordi Grau Rebollo
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Facultat de Filosofia i Lletres .Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-213
Telèfon (*)	935813485.
e-mail	Jordi.grau@uab.cat
Horari de tutories	

(Afegeu tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Assignatura de primer curs que desenvolupa la formació que es considera bàsica per a cursar els estudis d'Antropologia. Constitueix part de la matèria *Conceptes i camps bàsics de l'antropologia*.

En aquesta assignatura es treballa l'anàlisi de conceptes i camps clàssics de l'Antropologia a través dels textos etnogràfics i les fonts audiovisuals, tot situant les categories descriptives i teòriques en el context històric de la disciplina i mostrant de manera crítica els recursos estilístics dels documents etnogràfics.

En acabar l'assignatura, l'alumne serà capaç de:

- Reconèixer la variabilitat cultural i prevenir la formulació de judicis etnocèntrics.
- Gestionar les fonts d'informació etnogràfica clàssiques i actuals de cara a l'obtenció de dades.
- Explicar i exposar els resultats de l'anàlisi del corpus etnogràfic seleccionat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència A.1. Demostrar que es coneix i comprèn la història de l'antropologia i la gènesi dels seus conceptes bàsics.

Resultats d'aprenentatge -A.1.1. Conèixer i comprendre les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura

Competència A.5. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la seva gènesi per a evitar projeccions etnocèntriques.

Resultats d'aprenentatge

- A.5.1. Distingir entre evolució de sistemes econòmics i progrés.
- A.5.2. Reconèixer les alternatives a l'organització occidental del parentiu.
- A.5.3. Detectar formes d'exercici del poder en distintes societats.
- A.5.4. Ser respectuós amb la diversitat de creences.

Competència C.2. Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crític i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

- C.2.1. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
- C.2.2. Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia.

Competència T.1. Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma tant en fonts estructurades com en informació distribuïda en la xarxa. Fer servir de forma experta les possibilitats d'Internet.

Resultats d'aprenentatge

- Localitzar de forma autònoma informació en bases de dades.
- Saber incorporar informació d'Internet en la recerca etnogràfica.

Competència T.4. Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per a incorporar-se a la resolució de problemes.

Resultats d'aprenentatge - Col·laboració en equip per al treball conjunt.

Competència Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

- Identificar la variabilitat cultural.
- Evitar els judicis etnocèntrics.

6.- Continguts de l'assignatura

1. Alteritat i *cultura*.

- 1.1. Aproximació al debat sobre el concepte "cultura".
- 1.2. *Nosaltres* i els *altres*. La construcció de l'alteritat.
- 1.3. Variabilitat i comparació cultural.
- 1.4. Etnografia, textos i audiovisuals etnogràfics.
- 1.5. Arxius etnogràfics. Els HRAF i els e-HRAF.

2. Textos i audiovisuals etnogràfics.

- 2.1. L'adveniment acadèmic de l'antropologia.
- 2.2. La producció etnogràfica I. Des de començaments de segle XX fins a la Segona Guerra Mundial.
- 2.3. La producció etnogràfica II. Des de la Segona Guerra Mundial fins la dècada dels 1970.
- 2.4. La producció etnogràfica III. Des dels anys 1970 fins l'actualitat.

3. Els grans camps clàssics de l'Antropologia a la producció etnogràfica.

- 3.1. Estratègies de subsistència i sistemes econòmics.
- 3.2. Organització del parentiu.
- 3.3. Institucions polítiques.
- 3.4. Sistemes de creences.

4. L'etnografia en el context actual.

- 4.1. Aportacions de l'etnografia als debats socials actuals.
- 4.2. Nous formats i suports de registre etnogràfic.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

- Classes magistrals amb suport de les TIC i debat en gran grup.
- Visionat i discussió de documentals etnogràfics.
- Discussió de textos.
- Definició de paraules clau i estratègies de recerca i base de dades.
- Lectura comprensiva de textos.
- Recensions i assajos bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.
- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resúmens.

(Activitats Formatives)

- Classes teòriques i pràctiques dirigides pel professor.
- Cerca de Documentació, lectura de textos, anàlisi de productes audiovisuals de contingut etnogràfic, redacció de treballs.
- Estudi Individual i discussió en equip prèvia a l'elaboració de treballs.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Exposicions professor	30	L'estudiant es familiaritza amb el coneixement de la variabilitat cultural i de la seva gènesi per a evitar projeccions etnocèntriques
Anàlisi documents etnogràfics textuais i audiovisuals	9	L'estudiant utilitza el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crític i de síntesi.
Exposicions estudiants	6	L'estudiant sap incorporar informació d'Internet en la recerca etnogràfica

Supervisades

Tutories individuals presencials i virtuals.	9	L'estudiant aprehèn la diversitat cultural a través de l'etnografia.
Tutories treball tutoritzat	14	L'estudiant col·labora en equip per al treball conjunt.

Autònomes

Cerca d'informació (ehraf, internet...)	10	L'estudiant localitza de forma autònoma informació en bases de dades.
Lectures	32	L'estudiant evita els judicis etnocèntrics.
Estudi Personal	40	L'estudiant identifica la variabilitat cultural.

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Mòdul 1. Lliurament de tres treballs, amb guió, realitzats individualment o en grup, segons el nombre d'estudiants matriculats, a partir de la lectura d'una etnografia (1r), el visionat de 3 documentals etnogràfics (2n) i una reflexió crítica sobre les fonts etnogràfiques treballades (3r). Ponderació conjunta: 50 %.

El mòdul es considerarà **no presentat** si no es lliura algun dels tres treballs de què es compona.

Mòdul 2. Presentació oral, en grup, articulada sobre l'extracció d'informació d'un grup ètnic concret, a triar entre els indexats als *e-hraf*, o bé d'un ítem cultural concret indexat a la mateixa font. 20 %.

El mòdul es considerarà **no presentat** si no es compareix a la presentació el dia i hora assignat per al grup.

Mòdul 3. Lliurament de fitxes de lectura de les referències seleccionades com a bibliografia obligatòria del curs (dossier), treballades individualment per l'estudiant amb discussió posterior a l'aula. Ponderació conjunta: 30%.

El mòdul es considerarà **no presentat** si no es lliuren totes les fitxes de lectura que el componen.

Consulteu l'espai de l'assignatura al Campus Virtual per a més informació sobre cada un dels mòduls (guions, materials, etc.).

Es considerarà **No presentat** qui no completi almenys un mòdul sencer d'avaluació. Completar, com a mínim, un mòdul sencer permetrà avaluar l'assignatura.

L'assistència serà **obligatòria** els dies assenyalats com a discussió de les referències bibliogràfiques del dossier i el les sessions de presentació oral en grup.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Treball, amb guió, sobre una etnografia.	30	- L'estudiant aprehèn la diversitat cultural a través de l'etnografia.
Treball, amb guió, sobre tres documents etnogràfics audiovisuals.	15	- L'estudiant identifica la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
Presentació oral a l'aula a partir de l'extracció d'informació d'internet i bases de dades etnogràfiques.	10	- L'estudiant col·labora en equip per al treball conjunt. - L'estudiant localitza de forma autònoma informació en bases de dades - L'estudiant sap incorporar informació d'internet en la recerca etnogràfica.
Fitxes de lectura a partir de referències seleccionades.	12 (lectura i completar fitxa)	- L'estudiant identifica la variabilitat cultural. - L'estudiant evita els judicis etnocèntrics.

9- Bibliografia i enllaços web

1. Dossier de lectures (electrònic: campus virtual):

- Bartolomé, Miguel Alberto (2003) "En defensa de la etnografía. El papel contemporáneo de la investigación intercultural", en *Revista de Antropología Social*, 12: 199-222.
- Bohannan, Laura (1998 [1996]) "Shakespeare en la Selva"; en Boivin, Mauricio, Rosato, Ana y Arribas, Victoria (1998) *Constructores de otredad. Una introducción a la Antropología Social y Cultural*. Buenos Aires: Eudeba; pp: 75-80. [Original: Bohannan, Laura (1966) "Shakespeare in the bush". *Natural History*, 75: 28-33.
- Krotz, Esteban (1994) "Alteridad y pregunta antropológica", en *Alteridades*, 4 (8): 5-11.
- Ruby, Jay (1996) "Visual Anthropology", en Levinson, David y Ember, Melvin (Eds.) *Enciclopedia of Cultural Anthropology*. New York: Henry Holt and Company, pp: 1345-1351. (Disponible online en <http://astro.temple.edu/~ruby/ruby/cultanthro.html>).
- San Román, Teresa (2006) "El velo, el rólex y la Antropología", en *Periferia*, 4. Revista electrónica. Disponible en la URL: (<http://antropologia.uab.es/Periferia/catala/numero4/sanroman.pdf>).
- Stocking, George (2002) "Delimitando la antropología: reflexiones históricas acerca de las fronteras

de una disciplina sin fronteras”, en *Revista de Antropología Social* 11: 11-38.

- Wright, Susan (2006) “La politización de la ‘cultura’”, en Boivin, Mauricio, Rosato, Ana y Arribas, Victoria (1998) *Constructores de otredad. Una introducción a la Antropología Social y Cultural*. Buenos Aires: Eudeba; pp: 128-141 [Original: Wright, Susan (1998) “The politicization of ‘culture’”, en *Anthropology Today*, 14 (1): 7-15.

2. Llistat d'etnografies per avaluació (a triar-ne una).

- Benedict, R. (2003 [1946]) *El crisantemo y la espada. Patronos de la cultura japonesa*. Madrid: Alianza.
- Evans-Pritchard, E. E (1977 [1940]) *Los Nuer*. Barcelona: Anagrama.
- Fons, V. (2002 [1997]) *Vora el mar: organització de la procreació i estructures domèstiques dels ndowe de Guinea Equatorial*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Kroeber, T. (1992 [1964]) *Ishi. El ultimo de su tribu*. Barcelona: Antoni Bosch.
- Malinowski, B. (1973 [1922]) *Los argonautas del Pacífico Occidental: un estudio sobre comercio y aventura entre los indígenas de los archipiélagos de la Nueva Guinea melanesica*. Barcelona: Península.
- Mallart, Lluís (1992) *Sóc fill dels Evuzok. La vida d'un antropòleg al Camerun*. Barcelona: Edicions La Campana. [Versió en castellà: Mallart, Lluís (2007) *Soy hijo de los Evuzok. La vida de un antropólogo en Camerún*. Barcelona: Ariel].

3. Llistat de documentals etnogràfics per avaluació.

- Bosio, B.; Molins, P. (1993) *Los Pigmeos, días de miel*. 50 min., Color.
- Flaherty, R. (1922) *Nanook of the North*, Pathé, [*Nanook el esquimal*]. USA. 70 min., B/N. (versió en castellano).
- Moser, B. (1982) *Els últims cuives*. UK. 67 min. Color.
- Giner Abati, F. (2000) *Cambio cultural*. España, 30 min. Color.
- Pancorbo, Luis (2007) *Por la diversidad*. Serie: *Otros Pueblos*, TVE, 56 min. Color. [Disponible online en: <http://www.rtve.es/alacarta/videos/otros-pueblos/otros-pueblos-diversidad/392080/#aHR0cDovL3d3dy5ydHZlMmVzL2FsYWVhcnRhL2ludGVybm8vY29udGVudHRhYmxlLnNodG1sP3BicT0xJm1vZGw9VE9DJmxyY2FsZT1lcyZwYWdlU2l6ZT0xMiZjdH9MTY4MyZhZHZTZWFyY2hPcGVuPWZhbnhNI>]

4. Text suport Audiovisuals i treball audiovisuals:

- Grau Rebollo, Jorge (2001) *Antropología Social y Audiovisuales. Aproximación al análisis de los documentos fílmicos como materiales docentes*. Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB

5. Base de dades (arxiu etnogràfic) on-line (amb accés exclusivament des del Campus de la UAB o, des d'un altre ordinador connectat amb la UAB a través d'una Xarxa Privada Virtual):

- Electronic Human Relation Area Files: <http://ehrafworldcultures.yale.edu/ehrafe/>
- Human Relation Area Files: <http://www.yale.edu/hraf/userguides.html>

6. Requisits formals de presentació de treballs:

- Cada alumne/a ha de dur a terme les activitats proposades al grup on s'ha matriculat.
- No s'acceptaran treballs lliurats fora de termini.
- El treball pot fer-se en grup. En aquest cas, la nota serà la mateixa per tots els components del grup.
- No s'acceptaran treballs que no s'ajustin als següents estàndards de format:
  - a) Hauran de ser mecanografiats (ordinador o màquina d'escriure), a una sola cara amb interlineat d'1'5 o doble espai, i mida de font 12 (arial o times new roman).
  - b) A la portada hi figurarà clarament el(s) nom(s) de l'autor(s)/a(es).
  - c) Al començament del treball hi haurà un índex amb la paginació real.
  - d) Totes les planes estaran numerades.
  - e) Totes les al·lusions literals o referencials estaran correctament citades. (Podeu consultar els criteris de cita bibliogràfica al document elaborat per Aurelio Díaz Fernández: "Criterios de cita bibliogràfica, una propuesta": <http://seneca.uab.es/antropologia/jlm/Criteriosdecitafinal.pdf>).
  - f) Els fulls estaran grapats, enfundats amb algun sistema de subjecció rígida o enquadernats en espiral. No s'acceptaran fulls clipats ni dipositats dins d'una funda de plàstic sense altre mecanisme de subjecció.
- El treball podrà ser redactat en català o castellà. (Els i les alumnes participants en programes d'intercanvi internacional poden lliurar el treball en anglès o francès).

